YENİ YÖNETİMDEN TALEPLER

14 Mayıs seçimlerinden sonra oluşacak yeni yönetimin ülkemizin elektrik hizmetini yurttaşlar yararına yerine getirebilmesi için taleplerimizdir:

MAYIS 2023

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ENERJİ DAİMİ KOMİSYONU

1-Elektrik enerjisi kullanımının bir insan hakkı olduğu ilkesi tüm yapılacakların ana ilkesi olmalıdır. Elektrik temini bir kamu hizmeti olarak tariflenmeli ve elektrik bir piyasa metası olmaktan çıkarılmalıdır. Elektrik enerjisi politikası bu temel üzerine oturtulmalıdır.

2-Elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımının bir endüstriyel işlem olduğu kabul edilerek mutlaka bir planlama üst kuruluşu kurularak, ülke planlaması ile paralel bir elektrik enerjisi planlaması yapılmalıdır.

3-Planlama kuruluşunun temel hedefi elektrik temin hizmetini kamu hizmetine dönüştürmek ve bu hizmetin kamu eliyle verilmesi olmalıdır. Bunun için mevcut durumun elektrik kesintilerine neden olmadan ve arz güvenliğini tehlikeye atmadan nasıl dönüştürüleceği ve özel kuruluşlar elinde bulunan elektrik üretim ve dağıtım tesislerinin kamusal mülkiyete dönüştürülmesinin yöntemleri ilgili kamu kuruluşları, meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin de yer alacağı bir oluşum vasıtası ile planlanmalıdır.

4-Elektrik enerjisi talep planlamasındaki ana hedef elektrik tüketimini arttırmak değil verimli kullanmayı sağlamak olmalıdır ve bu ilkenin hayata geçirilmesi için gerekli regülasyonlar bir an önce çıkarılmalıdır.

5-Elektrik bir piyasa metası olmaktan çıkıp kamu hizmeti niteliği kazanıncaya dek mevcut piyasada fiyat tespiti maliyet bazlı bir sistem vasıtası ile yapılmalıdır.

6-EÜAŞ, TEİAŞ, TEDAŞ ve benzeri kuruluşların dağınıklığı elektrik üretim, iletim ve dağıtımında gerekli olan uyum ve senkronizasyonu bozmaktadır. Bu nedenle tüm bu kuruluşlar TEK adı altında tek bir kurum çatısı altında toplanmalıdır. Özelleştirme yoluyla devredilen tesisler bedelsiz olarak kamulaştırılmalı ve özel sektör tarafından kurulan tesisler kamulaştırılmalıdır.

7-Toplumda elektrik kullanımının bir insan hakkı olduğu ve tüm yurttaşların yararlanabilmesi için verimli ve tasarruflu kullanılmasının şart olduğu hususu ödül/ceza yöntemi de dahil olmak üzere hızla hayata geçirilmelidir.

8-Fosil yakıtlardan elektrik üretiminin sera gazı yayılımının ana kaynaklarından biri olduğu gerçeğinden hareket ile fosil yakıtlı santralların üretimine planlı olarak son verecek bilimsel çalışmalara hemen başlanmalıdır.

9-Güneş ve rüzgâr enerjisinden elektrik üretiminin arttırılması için her türlü tedbir alınmalı, depolama gibi yeni teknolojilerden yararlanılarak güneş ve rüzgâr santralları çoğaltılmalıdır.

10-EPDK ve EPİAŞ yapılanmaları yeni kuruluşlarla ikame edilmeli, elektriğin kamu hizmeti olarak verilmesine paralel olarak EPİAŞ kapatılmalı ve EPDK yerine de elektriğin kamu hizmeti olması ilkesi ile kurulacak yeni yapı içerisinde işletme kurallarını ve regülasyonlarını hazırlayacak, planlama kuruluşuna yatırım alternatif ve gereklilikleri hakkında öneri geliştirecek bir yapı oluşturulmalıdır.

11-Elektrik üretilecek kaynakların gerçekçi potansiyelinin gelişen teknolojilere göre değerlendirilebilmesi için yeniden yapılanmaya gidilmelidir.

12-Akkuyu Nükleer Santralının yapımı durdurulmalı ve nükleer santrallar konusu gündemden tamamen kaldırılmalıdır.

13-Elektrik hizmetinin toplum için çok önemli ve önde gelen bir konu olduğu göz önüne alındığında bu sistemin planlamasından tüketimine kadar olan tüm safhalarında yer alan elektrik mühendislerinin eğitiminin en üst düzeyde olmasını sağlamak üzere eğitim sistemi iyileştirmeleri yapılmalıdır.

14-Elektrikte pahalılığın önüne geçilmesi için ithal kaynak santrallarının işletilmesi en son sıraya konmalı ve bu santrallara kaynak temini kamu eliyle, elektrik fiyatını etkilemeyecek şekilde yapılmalıdır. Kaynak tarafında gereken sübvansiyon kamu tarafından sağlanmalıdır. Sübvansiyonlar üreticilere uygulanmamalıdır.

15-Mevcut kurulu kapasite inceleme altına alınarak gerçekçi üretim kapasiteleri tespit edilmelidir. Kaynağın tam tespiti yapılarak santralların gerçek üretim yapabilme durumları ortaya çıkarılmalıdır. Ekonomik ömrünü doldurmuş santrallar kapatılmalıdır.

16-Elektrik iletim sistemi ülke enterkonnekte sistemindeki darboğazları önleyecek şekilde yeniden planlanmalı ve hayata geçirilmelidir. İletim hatları yetersizliği nedeni ile oluşabilecek büyük sistem yıkılmalarını önleyecek bir yapı oluşturulmalıdır.

17-Elektrik dağıtım şebeke ve uygulamalarının standartlaştırılması sağlanmalı, yurttaşların kesintisiz ve kaliteli elektriğe ulaşımındaki farklılıklar ortadan kaldırılarak basit ve tek tip bir uygulama sistemi oluşturulmalıdır.

18-Dağıtık elektrik sistemleri teşvik edilerek yenilenebilir kaynaklardan yerinde üretim ve kullanım uygulamaları artırılmalıdır.

19-Yenilenebilir enerji kaynakları ve depolama sistemlerinin birlikte kullanıldığı ve yerel ihtiyaçların tümden karşılanabileceği uygulamaların enerji kooperatifleri veya benzer kuruluşlar vasıtası ile yapılabilmesini sağlayan yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Bu düzenlemelerde yurttaşların yer alması esas olmalı, bir sermaye yatırımı sistemi uygulanmamalıdır.

20-Yurttaşlara uygulanan elektrik tarifeleri şeffaf, kolay anlaşılabilir, yurttaşın kullandığı elektrik dışında başka bedeller içermeyecek şekilde olmalıdır.

21-Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) yeniden kurulmalıdır. Ülke genelinde tüm sektörlerde planlama yapılmadan herhangi bir sektörde doğru planlama yapılamaz. Buradan hareketle elektrik enerjisinde de özellikle tüketim tahminlerinde diğer sektör planlamaları ve o doğrultuda sektörlerin tüketecekleri elektrik enerjisi bilgisine gerek duyulacaktır.

22-TEK yönetim kurulunda TMMOB'den en az bir üye bulunmalıdır. TMMOB ülkemizde mimar ve mühendislerim örgütlendiği ve demokratik işleyişe sahip tek kamu kurumu niteliğindeki kuruluştur. TEK'in yönetiminde TMMOB'den en az bir üyenin bulunması TEK'in işleyişinde açıklık ve denetlenebilirliği sağlayacaktır.

23-Elektrik Borsası kapatılmalıdır.

24-Son 20 yılda yapılan tüm elektrik enerjisi sektörü ihaleleri (üretim, iletim ve dağıtım) kamu denetimi adına halkın erişimine açılmalı ve açıklanmalıdır.

25-Son 20 yılda TEK ve TEDAŞ'ta idare mahkemelerinde dava konusu olan ve haklılığı mahkeme kararıyla tespit edilen çalışanlarla ilgili hak iadeleri yapılmalı ve özür dilenmelidir.

26-Elektrik enerji sektörü çalışanlarının örgütlü olma hak gaspları kaldırılmalı ve enerji sektöründe de grevli toplu sözleşmeli sendika dönemine geçilmelidir.

27-TEK ile üniversitelerin ilişkileri geliştirilmelidir.

28-Konut çatı GES kurulumu basit olmalı, teşvik edilmelidir.

29-Tarım alanlarının dalgıç pompa kullanılarak sulanmasında kullanılan elektriğin GES yapılarak desteklenmesi değil sulama barajlarından sulama kanalı yapılarak su basıncı ile sağlanması teşvik edilmelidir.

30-Köylerde kullanılan elektrik enerji kooperatifleri kurularak yenilenebilir enerjiden sağlanmalıdır.

31-Şehirlerde elektrik altyapısı da dahil tüm altyapı işleri galeri sistemi ile dağıtılmalıdır. Ülkenin kaynakları gereksiz olarak sürekli kazı maliyetlerine harcanmamalıdır. Bunun için pilot bölgeler seçilerek başlanmalıdır.

32-"%100 Yenilenebilir Mümkün", "Yeşil Dönüşüm" gibi kapitalizmin bunalımdan çıkışı için dayatılan enerji dönüşümlerine karşı durulmalıdır.

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ENERJİ DAİMİ KOMİSYONU

MAYIS 2023